

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне і практичне значення результатів
дисертації Кавацюка Дмитра Івановича на тему
«Українське представництво Галичини в австрійському парламенті
(1861–1897 рр.)», поданої на здобуття ступеня доктора філософії
зі спеціальності 032 «Історія та археологія»**

1. Актуальність теми дослідження і отриманих результатів. Після проголошення незалежності України в 1991 р. вітчизняна історична наука повернулася до вивчення тем, які довгий час знаходилися під забороною в умовах партійно-тоталітарного режиму. Відповідно посилювався інтерес до вивчення національного руху на західноукраїнських землях у складі Австрійської (з 1867 р. – Австро-Угорської) монархії другої половини XIX ст. Ліберальні реформи та перетворення Габсбурзької монархії на конституційну державу дали змогу населенню Галичини брати участь у формуванні та функціонуванні представницьких органів влади. Одним з таких новостворених органів під час революційної “весни народів” 1848–1849 рр. був австрійський парламент, який було відновлено та реформовано на початку 60-х рр. XIX ст.

До складу парламенту в останній третині XIX ст. (з 1861 р.) входили діячі, вивчення роботи яких сприятиме кращому розумінню особливостей розвитку українського національного руху в австрійській Галичині. Серед відомих парламентських діячів можна назвати Спиридона Литвиновича, Михайла Куземського, Івана Гушалевича, Амвросія Яновського, Степана Качалу, Івана Озаркевича, Василя Ковальського, Івана Наумовича, Юліана Романчука, Олександра Барвінського, Ксенофонта Охримовича та ін. Діяльність згаданих політиків знаходила відображення в періодичних виданнях того часу: “Слово”, “Діло”, “Vaterland”, “Die Wiener Zeitung”, “Národní listý” та ін., що свідчило про важливість позиції українського представництва на парламентській арені.

Актуальність пропонованого дослідження полягає в необхідності розкриття особливостей перебігу виборчих кампаній та їх наслідків, позиції

українського представництва у вирішенні різноманітних проблем, напрямів діяльності і взаємодії з іншими депутатами парламенту протягом 1861–1897 рр. Дисертація дасть змогу краще зрозуміти розвиток національного руху, становище русинів-українців у Галичині та міжнаціональні відносини в Габсбурзькій монархії. Водночас становлення України як незалежної держави та розбудова демократичного суспільства безпосередньо пов'язані з розвитком парламентаризму. Проведення демократичних виборів, досягнення ефективної діяльності депутатів неможливі без врахування досвіду історичного минулого, позитивних і негативних явищ, у т. ч. українців Австро-Угорщини в 60-х рр. XIX – на початку XX ст., що брали участь у представницьких органах влади.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертація виконана в рамках загальнонаукової теми: “Центрально-Східна Європа: етнополітичні процеси, соціальні трансформації, міжнародні відносини” (№ 0112U003030, термін виконання 2012–2022 рр., керівник Жерноклеєв О.С.) та кафедри історії України і методики викладання історії “Історія Галичини нового і новітнього часу, історичне краєзнавство, музеєзнавство” (№ 0115U001560, термін виконання – 2015–2022 рр., керівник Райківський І.Я.).

3. Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що в роботі *вперше*:

- досліджено багатовекторну діяльність українського представництва Галичини в австрійському парламенті у 1861–1897 рр.;

- введено до наукового обігу частину невідомих і маловідомих архівних матеріалів та значний обсяг інформації щодо теми дослідження з тогочасних періодичних видань і стенографічних протоколів парламенту;

удосконалено:

- знання про діяльність українського представництва в австрійському парламенті;

- уявлення про перебіг парламентських виборчих кампаній, участь у них українського населення;

отримали подальший розвиток:

- вивчення окремих моментів участі політичного товариства “Руська рада” у виборчих кампаніях до Палати послів;
- дослідження діяльності деяких депутатів парламенту (Ю. Романчук, О. Барвінський, С. Качала та ін.).

4. Особистий внесок здобувача. Основні ідеї, наукові положення і теоретичні висновки дисертації сформульовані автором особисто. Напрацювання, що належать співавторам, у дисертації не використовуються.

5. Ступінь достовірності результатів дослідження. Обґрунтованість і достовірність одержаних дисертантом результатів забезпечена опрацюванням ним численних неопублікованих архівних джерел, стенографічних протоколів парламенту і Галицького сейму, опублікованих збірників документів, матеріалів тогочасної газетної періодики, мемуарної літератури, наукових праць українських і зарубіжних авторів з досліджуваної проблематики, результатів власних публікацій автора, а також завдяки комплексному застосуванню методологічних принципів історизму, об’єктивності, системності, всебічності, термінологічного та ін. У роботі застосовано загальнонаукові, спеціально-наукові та міждисциплінарні методи дослідження: аналізу, синтезу, дедукції, індукції, проблемно-хронологічний, компаративний, джерелознавчої критики. Підтвердженням обґрунтованості результатів дослідження є їх апробація на чотирьох науково-практичних конференціях, семи публікацій у фахових наукових виданнях.

6. Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що висновки та основні положення дисертації можуть мати своє продовження в різних напрямках: *науково-дослідній сфері* – для використання матеріалів дисертації під час написання праць з історії України, історичного краєзнавства і парламентаризму; *навчальній* – для підготовки до навчальних занять з історії Галичини, національного руху на західноукраїнських землях періоду Австрійської (Австро-Угорської) монархії; *правовій* – для удосконалення сучасного виборчого законодавства України; *громадській* – на негативних

прикладів з виборів до австрійського парламенту формувати в громадян почуття відповідальності за свій вибір; *виховний* – для формування національно свідомого і відповідального підростаючого покоління.

7. Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих працях.

Основні результати дисертаційного дослідження викладено у десяти публікаціях, одна з яких – у виданні, що входить до наукометричної бази Scopus, шість – у фахових наукових виданнях України (з яких дві – категорії «Б»), три – в інших наукових виданнях України.

Список публікацій Кавацюка Д. І. за темою дисертації.

Публікації у виданнях, що входять до наукометричної бази Scopus i Web of Science:

1. Kavatsiuk, Dmytro. Vzťahy rusínskych-ukrajinských poslancov z Haliča so zástupcami iných národov v Poslaneckej snemovni Ríšskej rady (1873–1879). *Studia Historica Nitriensia*. 2020. Ročník 24. Č. 1. S. 172–188. URL: <http://www.shnnitra.ff.ukf.sk/2020-roc-24-c-1/>. **Scopus**.

Публікації у фахових наукових виданнях України:

2. Кавацюк Д. Парламентська діяльність Василя Ковальського (1873–1891 рр.). *Науковий і культурно-просвітний часопис “Галичина”*. 2021. Ч. 34. С. 93–102. **Категорія Б.**

3. Кавацюк Д. Українське представництво австрійського парламенту 1891 – 1897 рр. в умовах політики «нової ери». *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія Історія*. №8(50). С. 57–69. **Категорія Б.**

4. Кавацюк Д. Перший парламентський досвід русинів-українців Галичини в австрійському парламенті 1848–1849 рр. *Науковий і культурно-просвітний часопис “Галичина”*. 2019. Ч. 32. С. 33–40. URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/istgal/article/view/2659>.
<https://doi.org/10.15330/gal.32.33-40>

5. Кавацюк Д. Русини-українці в австрійському парламенті 1867–1873 рр. *Науковий і культурно-просвітний часопис “Галичина”*. 2018. Ч. 31. С. 81–86.

URL:<https://journals.pnu.edu.ua/index.php/istgal/article/view/2387>

<https://doi.org/10.15330/gal.31.81-86>

6. Кавацюк Д. Русини-українці Галичини в австрійському парламенті 1861–1865 рр. *Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії*. 2018. Ч. 21. С. 55–62.

7. Кавацюк Д. Діяльність українського представництва в австрійському парламенті на сторінках газети “Діло”. *Вісник Прикарпатського університету. Серія Історія*. 2017. Випуск 29. С. 91–96.

Публікації у інших наукових виданнях України, які додатково відображають результати дослідження

8. Кавацюк Д. Діяльність о. Івана Озаркевича в австрійському парламенті 1873–1891 рр. *Покуття – колыска українського національного державотворення. Матеріали VII науково-краєзнавчої конференції, присвяченої 100-річчю утворення Західно-Української Народної Республіки та 570-й річниці надання магдебурзького права містові Тисмениці (14 вересня 2018 р.)*. 2018. С. 225–230.

9. Кавацюк Д. Участь українського населення у виборах до Палати послів австрійського парламенту в 1873 р. *Матеріали Всеукраїнської наукової конференції “Другі Грабовецькі історичні читання” (З нагоди 90-річчя академіка Володимира Грабовецького)*. 2019. С. 281–290.

10. Кавацюк Д. Парламентська діяльність о. Степана Качали *Добрий пастир*. 2018. № 12–13. С. 400–408.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Кавацюка Дмитра Івановича на тему «Українське представництво Галичини в австрійському парламенті (1861–1897 рр.)» є завершеним науковим дослідженням, виконаним дисертантом особисто, а отримані результати свідчать про достатній рівень наукової підготовки автора. Ним зроблено значний внесок у вирішення питань, які мають важливе значення для історичної науки та практики. Робота містить обґрунтовані й достовірні висновки і пропозиції. За змістом та оформленням вона відповідає

встановленим вимогам.

Представлена дисертаційна робота відповідає спеціальності 032 «Історія та археологія» та вимогам п. 9, 10, 11 «Порядку присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167, Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 та напрямку наукового дослідження освітньо-наукової програми ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» зі спеціальності 032 «Історія та археологія».

Дисертація Кавацюка Дмитра Івановича на тему «Українське представництво Галичини в австрійському парламенті (1861–1897 рр.)» рекомендується до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 032 «Історія та археологія».

Рецензенти:

доктор історичних наук,
професор кафедри всесвітньої історії
ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»

Степан БОРЧУК

кандидат історичних наук, доцент,
кафедри історії України і
методики викладання історії
ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»

Андрій КОРОЛЬКО

24.11.2021

Д.С. Борчук, А. Королько
Член вченої ради
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
20.11.21